

Mănăstirea Paraclitu, din apropierea Atenei, în mai multe ediții. Prima a apărut în anul 1972, iar în 1980, a patra ediție, după care s-a făcut și prezența traducere românească, cu dorința fierbințe ca această viață minunată să ajungă la cunoștința evlavioșilor români, pentru folosul lor sufletesc.

Protosinghel Petroniu Tănase

Starețul Schitului Românesc Prodromu
Sfântul Munte Athos – 23 decembrie 1986

DIN EGIPT

LA CONSTANTINOPOL

În timpul marelui Constantin, trăia în Constantinopol un demnitar al palatului împăratesc, numit Savatie. Era ostaș încercat și împăratul l-a numit general al armatei în orașul Mirupolie din Egipt. Toți orășenii îl cinsteau și-i dădeau multă atenție, dar mai ales primul guvernator al orașului, numit Agapit. Adeseori acesta mergea la casa generalului însotit de fiul său Nifon, care era de opt ani.

Într-o zi, cum stăteau de vorbă, Savatie l-a întrebat pe guvernator:

– Știe carte băiatul?

Iar Agapit a răspuns:

– Din păcate nu știe, pentru că orașul nostru nu are profesori.

– Și de ce nu-l trimiți la Constantinopol? continuă generalul. Sunt bucuros să stea la mine acasă și să învețe Sfintele Scripturi.

Agapit a rămas încântat de această binevoitoare propunere. A mulțumit mult lui Savatie și a început să-l pregătească pe băiat. Peste câteva zile i l-a dat să-l trimită la Constantinopol.

Ajungând în capitala imperiului, Nifon a fost primit cu multă bunătate de femeia generalului, care l-a dat în seama unui învățător priceput și credincios ca să-l învețe Sfintele Scripturi.

Copilul învăța cu multă sărguință. Avea atâtă dorință să învețe, încât se îndeletnicea cu învățătura și o bună parte din timpul nopții. Astfel, în

temp scurt, a ajuns să învețe multe. Totodată, arăta să aibă mare evlavie față de Dumnezeu. Îi plăcea să meargă la sfintele slujbe și, când auzea citindu-se despre luptele și chinurile mucenicilor, se minuna nespus de râvna și bărbăția lor. De aceea, când găsea Vietile Sfinților cuviosi sau mucenici, le citea cu sete și atenție, căștigând astfel mult folos sufletesc.

Aceste învățături îl făceau să iubească liniștea, blândețea și smerenia. Toți îl admirau când îl vedea, la o vîrstă aşa de Tânără, având minte și înțelepciune de bătrân. În chip deosebit avea mare dragoste față de săraci. Îi ajuta din toată inima și le înlesnea cât putea toate cele de trebuință.

Auzind odată de la un bun creștin că trebuie să ne păzim curați de păcatele trupești, el se întreba: „Oare voi putea împlini și eu această virtute? Fiindcă pentru a scăpa de focul cărnii trebuie o luptă crâncenă, de astăzi înainte, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu voi mai privi la chip de femeie”.

ISPITA

Trecuse multă vreme și Nifon sporise și în cunoștință și în virtute. Era acum aproape flăcău; îi era dor de părinți și de patrie și se pregătea să plece. Femeia generalului Savatie însă, care nu avea copii, văzând virtutea și sporirea lui Nifon, se străduia să-l țină ca să-l înfieze și să-l facă moștenitor al averii lor. Dar, neputându-l îndupela, a căzut în adâncă mâhnire. Când a văzut-o aşa de mâhnită și a aflat pricina mâhnirii ei, iconomul casei a cerut să-l dea pe Tânăr în seama lui,

adăugând: „Îl voi face eu să uite cu totul și de părinți și de patrie”.

Deci l-a luat iconomul și a început să-l târască pe la petrecerile tinerilor cu viață stricată și la felurite distracții. Iar Nifon, Tânăr și fără răutate cum era, s-a dedat la această viață de petreceri, la chefuri și plăceri, ca să se mângâie, chipurile, de mâhnire și de lipsa părinților.

Tinerețea este lesne târâtă pe aceste căi, căci *Vorbele rele strică obiceiurile bune*. Beția, plăcerea și dezmațul i-au întunecat mintea Tânărului și astfel, cel ce mai înainte era tacut, pașnic, smerit, acum devenise flecar, batjocoritor, dansator, petrecăreț. Uitase cu totul și de părinți și de patrie și de rudenii. Părăsise studiile și nu se mai îngrijea de nici o virtute.

Văzându-l în această stare un bun creștin, îi zicea adesea: „Vai de tine, Nifone, în ce stare ai ajuns! Vino-ți în fire și caută să te îndreptezi!”

Aceste cuvinte făceau pe Nifon să ofteze și să lăcrimeze adeseori, gândindu-se la viața pe care o duce, însă, cu toate acestea, nu putea să o lepede. Îl silea puterea obișnuinței.

Într-o zi s-a dus să vadă pe un prieten al său, Nicodim. Acesta, cum l-a văzut, s-a uitat întă la el, privindu-l curios. Mirat, Nifon i-a zis: „Ce te uiți aşa la mine? Pentru prima dată mă vezi?” Atunci Nicodim i-a răspuns: „Crede-mă, prietene, că tare te-ai pierdut. Fața ta mi se pare schimonosită și neagră ca unui arap...”.

Nifon a înțeles; faptele lui păcătoase îl făceau să arate aşa. Rușinat, și-a acoperit fața cu mâinile și a plecat, zicându-și în sine: „Vai de mine, de trei

ori ticălosul! Cum am ajuns în această stare jalnică? Voi putea oare să mă pocăiesc și să mă îndrepeze? Cine să-mi spună aceasta? Cine să mă încredințeze că mă va milui Domnul? Cum voi îndrăzni să cer milă de la Dumnezeu, după atâtea păcate câte am făcut?”

PE CALEA ÎNTOARCERII

A căzut apoi într-o adâncă cugetare și tot felul de gânduri i-au frământat mintea până seara. Astfel, măhnit, s-a culcat flămând. Dar îndată a zis încă sine: „Să mă scol să fac măcar o rugăciune către Dumnezeu”.

Când însă a înțeles acest gând al lui, diavolul, ca un urător de bine ce este, a început să-i bântuie sufletul cu o teamă ciudată, șoptindu-i un gând cu totul ciudat: „Dacă te scoli acum noaptea ca să te rogi, îndată te vei îndrăci și vei înnebuni”. Cu acest gând, diavolul l-a tulburat și speriat mult timp. Totuși, Nifon a reușit să biruie teama, zicându-și încă sine: „Câtă vreme mi-am petrecut noptile în păcate n-am pătit nici un rău, și să pătesc acum când vreau să mă rog lui Dumnezeu? Anatema ție, duh viclean și necurat!” Si îndată a sărit din pat. Dar abia s-a întors spre răsărit, când deodată i-a apărut înainte un nor negru care l-a speriat aşa de tare, încât, paralizat, a căzut în pat ca un mort. Se cutremura pentru păcatele sale și totodată era foarte mirat de împiedicarea ce i-o făcuse diavolul ca să se roage.

Dimineața însă, căindu-se, a mers la biserică și s-a așezat într-un colț. Apoi, ridicându-și ochii, a

văzut icoana Maicii Domnului și, suspinând din adâncul inimii, a zis: „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu Fecioară, Maica milei și a îndurării, milostivește-te spre mine păcătosul și mă miluește!”

Rostind cu ochii înlăcrimați această rugăciune, i s-a părut că Maica Domnului s-a întors și-l privește cu față blândă și veselă. Si Nifon a simțit o mare mângâiere. A continuat să se roage cu lacrimi multă vreme și apoi a ieșit din biserică, zicându-și: „Vezi, ticălosule, că te iubește Dumnezeu și te primește să te mântuiască, și tu L-ai părăsit. Gândește-te, nefericitule, cât de grabnic te-a ajutat acum Maica Domnului”. Astfel mângâiat, a dat slavă lui Dumnezeu.

Altădată, mergând iarăși la acea biserică, a văzut un om păcătuind și l-a osândit în sinea lui și l-a urât. Iar când a intrat în biserică și a ridicat privirea la icoana Maicii Domnului, a văzut că-l privește cu asprime și că-și întoarce fața de la el. Mare tulburare și măhnire a simțit Nifon din pricina aceea. Mintea lui nu putea găsi pricina, dar cercetându-se cu atenție, a înțeles: osândise cu mintea pe acel om. De aceea Maica Domnului se întorcea acum de la el. Îndată a căzut la pământ și și-a mărturisit greșeala. Plângea cu amar și ruga pe Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu să-l ierte. Astfel, rugându-se multă vreme, a văzut că icoana îl privește cu față veselă și aşa a ieșit ușurat din biserică.

Din acel moment, ori de câte ori greșea cu ceva, icoana Maicii Domnului îl mustre, iar el își mărturisea cu lacrimi greșeala, prima iertare și

mângâiere și se îndrepta. Nu după multă vreme, a văzut în vis că se afla într-o casă mare. Deodată au apărut o mulțime de draci negri și întunecați, care veneau furioși asupra lui cu vădită intenție de a-l ucide. El a fugit în altă parte a casei și, găsind o biserică, a intrat înăuntru, a închis ușile și a scăpat de ei. Când însă a ieșit afară, iarăși au apărut negrii și întunecații. Fugind el ca să nu-l prindă, iarăși a intrat în biserică și așa a scăpat.

Acest vis l-a avut mereu, timp de o săptămână. De aici a înțeles că nu este cu putință a se izbăvi de răutățile dracilor, dacă nu merge adeseori la biserică să se roage lui Dumnezeu. Și într-adevăr, a mers întotdeauna la casa Domnului, rugând pe Dumnezeu să-l izbâvească de uneltirile vicenilor draci.

Odată, scoțând el apă cu ciatura, l-a împins diavoului și, alunecând cu amândouă picioarele, a căzut în puț; și afundându-se s-a apucat de ciutură și a strigat: „Stăpână, ajută-mă!” Și îndată s-a aflat în puț pe un lemn, fiind nevătămat. De atunci, cunoscând că Maica Domnului îl păzește, a început de-a pururea a avea numele ei pe buzele sale.

După aceasta, i s-a întâmplat a se îmbolnăvi, de la praznicul învierii lui Hristos până la ziua Înjumătățirii, și într-acea boală nimic altceva nu zicea, decât numai: „Slavă Dumnezeului meu, slavă Ajutătoarei mele, Preacuratei Fecioare Maria”. Iar luni, mai înainte de miercurea Înjumătățirii, s-a rugat, zicând: „Doamne, Dumnezeul meu, învrednicește-mă și împărtășă cu Sfintele Taine în ziua Înjumătățirii, pentru că foarte însetat este sufletul meu a se sătura de preacurat Trupul Tău”.

Iar după ce a adormit, i s-a făcut lui vedenia aceasta: Două femei preastrălucite treceau pe lângă patul lui, în asemănarea purtătoarelor de mir; una era îmbrăcată în porfiră și ținea o stâlpăre de măslin, iar cealaltă, asemenea ei, mergea în urmă, purtând un vas mic plin de sfîntenie. Ea mai ținea și o papură muiată în untdelemn sfîntit și venind către pat a stat. Și a zis cea îmbrăcată în porfiră către cealaltă: „Vezi, Anastasio, de ce pătimește Tânărul acesta?” Anastasia a răspuns: „Acesta pătimește de focul limbii sale, căci atunci când era sănătos, gura lui nu era îngrădită, și acum se pedepsește de Domnul ca să nu se osândească împreună cu lumea dincolo, fiindcă foarte mult îl iubește Dumnezeu, și-l ceartă; iar tu, doamnă, de voiești, miluiește-l și ajută-i lui”. Apoi cea îmbrăcată în porfiră a răspuns: „Îl voi milui, numai să-l duci unde mergem și noi”.

Deci, luându-l de mâna Anastasia, l-a dus în biserică Sfinților Apostoli. Apoi a zis către dânsa cea cu porfiră: „Ia untdelemn din candela ce arde în altar și-l unge de la cap până la picioare”. Iar aceea, ungându-l, a zis: „Iată, stăpână, am făcut după porunca ta”. Cea cu haina de porfiră a zâmbit și a zis: „Acesta este sămnul milostivirii pentru care am venit”. Atunci i-a dat lui Nifon stâlparea cea de măslin pe care o ținea în mâna, și i-a zis: „Vezi și cunoaște că stâlparea aceasta este din darul Domnului și îl dau tăie, pentru că acum a vărsat preaînduratul Dumnezeu mila Sa asupra ta. Iar tu de acum înarmează-te împotriva diavolilor și vei căca pe dânsii ca pe niște trestii și fân”.

Iar Nifon i s-a închinat la picioare și, deștepându-se, a cunoscut că vedenia aceea a fost bine-

cuvântarea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, apoi îndată s-a făcut sănătos și a început a umbla. Iar a doua zi, marți, s-a întărit cu hrană, apoi în ziua înjumătățirii, venind în biserică cu multă bucurie, s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine.

Astfel fericitul Nifon îndreptându-și viața cu ajutorul lui Dumnezeu, s-a lepădat de lume și s-a făcut monah.

ÎN LUPTĂ CU DRACUL DESFRÂNĂRII

Pe lângă toate acestea, îl lupta mult duhul cel rău și necurat al desfrânării. Iar el se lupta să-l alunge, rugându-se cu multă căldură lui Dumnezeu. Într-o noapte a văzut în vis pe întâiul Mucenic Ștefan, care i-a zis: „Bucură-te, Nifone, robule al lui Dumnezeu. Frumoasă este viața ta, dar ai întinat-o cu vorbe deșarte și cu înjurături. Dar dacă te vei lupta să biruiești pe vicleanul drac care te îndeamnă la aceste păcate, eu îți făgăduiesc să-ți vin în ajutor”.

Nifon s-a trezit cu o puternică hotărâre. După ce a mulțumit Sfântului Ștefan, a luat o pietricică în gură și a ținut-o mai multe zile, ca să nu mai vorbească cuvinte murdare. Și dacă vreodată îl înșela vrăjmașul și înjura pe cineva, se retrăgea undeva la o parte și se lovea puternic cu pumnii peste obraz, zicându-și: „Na! O să te fac eu să te smerești și să înveți blândețea și tăcerea, să nu te mai mâñii, nici să mai înjuri!”

Pentru aceeași pricină și-a luat canon să-și dea în fiecare zi câte patruzeci de pumni. Iar dacă

se întâmpla vreo ispită sau îl lupta vreo patimă, atunci pumnii cădeau câte o sută sau două. Lovindu-se astfel zilnic, a slăbit mult cu trupul. Adeseori amețea de durere și cădea la pământ ca un mort, zicându-și în sine: „Vai și vai de tine, ticălosule, Nifon! Dacă această puțină durere nu o poti suferi, cum vei răbdă nesuferitele chinuri ale iadului? Îndrăznește însă, pentru că pe măsură ce omul cel din afară – trupul – slăbește, în aceeași măsură cel dinuntru – sufletul – se înnoiește”.

Văzându-l diavolul că-și pedepsește trupul cu atâtă cruzime, i-a zis: „De ce nu-ți este milă de grumazul tău și-l lovești cu atâtă asprime?” Iar fericitul nevoitor a răspuns: „Împuțitule drac, ai venit și aici să-mi dai sfaturi? Ar fi vai de tine, dacă ai avea trup și ai cădea în mâinile mele, ți-aș arăta eu ce fel de chinuri știe Nifon...!”

LĂCOMIA

Apoi diavolul a început a-l lupta cu patima lăcomiei, dar Nifon se împotrivea cu multă bărbătie și-l izgonea. Și fiindcă acela se întorcea înfuriat și-l războia din nou, Nifon, fiind încredințat de ajutorul lui Dumnezeu, zicea către duhul cel viclean: „Azi voi mâncă și voi bea, ca să-ți arăt că nici aşa nu mă poti împiedica de la rugăciune, pentru că am pe Dumnezeu în ajutor”.

După ce a mâncat și a băut bine, a zis către sine: „Câinele, după ce a mâncat și a băut, latră bucuros. Deci și tu, Nifone, după ce ai mâncat și ai băut din toate darurile lui Dumnezeu, trebuie să mulțumești”.

Astfel cugetând, a mers la biserică și ridicându-și mâinile spre cer, s-a rugat, zicând: „Slavă Tie, Hristoase, Dumnezeul meu, că m-am săturat de bunătățile Tale cele pământești. Ci, te rog mult, Mîlostive, nu mă lipsi nici de cerasca Ta împărătie!”

Această rugăciune a rostit-o de mai multe ori. Apoi, adresându-se diavolului, a zis: „Vezi, vicleanule și necuratule, că am mâncat și am băut și, cu toate acestea, n-ai putut să mă oprești de la biserică, nici să mă împiedici să mă rog. Piei din ochii mei și du-te în întunericul cel mai dinafară!”

SOMNUL

Când a auzit aceste cuvinte smerite, diavolul s-a înfuriat și mai rău și i-a adus o dormitare de nestăpânit și căscături neîntrerupte, vrând astfel să moleșească pe cuviosul. Acesta însă, dându-și seama de ispita, a luat un toiac și a început a se lovi cu mânie, zicând: „Rob nesăturat, îți-am dat de mâncat și de băut. Mai vrei și somn? Te voi învăța eu să dormitez!”

Zicând acestea, se lovea neîntrerupt și tot mai tare, încât de durerea loviturilor, în chip firesc a fugit și somnul. Apoi liniștindu-se, se ruia cu trezvie. După rugăciune, a zis iarăși: „Auzi, Nifone, acum după ce ai mâncat și ai băut, dacă vei sluji Domnului cu statornicie, îți voi da iarăși să te îndestulezi de darurile lui Hristos. Dacă însă începi să dormitez, te voi omorî cu foamea și cu setea”. Auzind diavolul aceste cuvinte, a strigat înfuriat: „Prost mai ești și mai viclean decât dracii. Cine te-a învățat atâtea vicleșuguri și răutăți? Cu mulți m-am

luptat eu, dar cap tare ca al tău n-am întâlnit până acum. Nu-i destul că mă chinuiești și mă ocărăști, ci mă iei și în batjocură și, pe deasupra, spui la toți că nu te temi de draci. Vai mie! Dacă îl trântesc o dată, el se scoală și mă trântește de două ori și de trei ori. Ce să mai fac? Ei, dar acum este Tânăr. Îl voi târî din nou în noroiul desfrânării”.

ÎN FOCUL ISPITELOR TRUPEȘTI

După câteva zile, diavolul a venit din nou, aprinzând și zădărând pe Nifon cu gânduri necurate. Acesta însă a înțeles războiul și a zis întru sine: „Să o luăm dar de la început, ticălosule Nifone”.

Din acea zi a început să mănânce numai pâine uscată în fiecare zi, afară de sămbăta și Duminica. Apoi a mâncat numai fructe și, după puține zile, a început să mănânce o dată la două zile sau să postească toată săptămâna, înlăturând și apa. și aşa își ostenea trupul, domolindu-l. Mai ales pentru lipsirea de apă, obișnuia să zică: „Dacă un om postește patruzeci de zile, iar un altul mănâncă regulat toată săptămâna, fără însă să bea apă, acesta din urmă suferă mai mult decât cel dintâi. Pentru că cine mănâncă fără să bea apă, aprinde foc în măruntiale lui și este chinuit de sete, pe când cel ce postește și de pâine și de apă, are luptă mai ușoară”.

Adeseori, când ardea de sete, viteazul Nifon, pentru a birui pe diavol, punea apă într-un pahar și zicea: „Suflete al meu, ce apă bună și rece o să bei?” Dar, numai cât atingea apa cu buzele și apoi vârsa

apa pe pământ. Vicleanul diavol, urmărindu-l cu neadormită luptă i-a strigat: „Mi-ai stricat toate uneltirile, ticălosule, cu puterea Răstignitului, pe care o ai în tine. Cât de înfricoșată este puterea Domnului tău!“ Și iarăși se înarma cu ispite și cu zădărâri trupești, luptându-l în somn.

Odată i-a pricinuit un vis, că a căzut într-o faptă urâtă. Atunci el a sărit din pat și înțelegând ce i-a plăsmuit în vis duhul necurăției, a strigat către sine: „Vai ție, Nifone, cât de mult ai dormit! Acum ce faci?“ Și chibzuind asupra păcatului ce-l făcuse cu închipuirea, a luat această hotărâre: „Acum, în loc de plăcere, o să suferi o amară durere“. Și, apucând un lemn gros, a început să se lovească cu mânie peste picioare, care multă vreme au fost negre de această bătaie. Și se ruga cu suspinuri, mărturisindu-se lui Dumnezeu: „Iartă-mă, Doamne, că am căzut în păcatul cel urât al desfrânării! Miluiește-mă pe mine păcătosul, nerușinatul, desfrânatul, întinatul și mă povătuiește pe calea poruncilor Tale, precum doresc și eu“.

Astfel s-a luptat tare cu duhul desfrânării, care l-a chinuit atât de mult, încât a ajuns să-și lovească trupul cu pietre. Paisprezece ani l-a luptat, până când Domnul l-a izbăvit și l-a usurat, punând capăt grelei lupte în acest fel:

Dormind odată Nifon, i s-a părut că se află într-un câmp. Iar sânul lui era plin de murdărie și de putreziciune, care-l vătăma în chip nesuferit, deoarece putoarea care ieșea de acolo îl sufoca. Cum stătea aşa împovărat și plin de jale, i-a apărut înainte un bărbat îmbrăcat în alb, care i-a spus: „Hai cu mine!“

L-a urmat, înându-și sânul, până au ajuns la o groapă plină de noroi. Aici îngerul Domnului s-a întors către Nifon, zicându-i: „Aruncă în groapă ceea ce ai în sân“. S-a supus și îndată a simțit o negrăită ușurare și o potolire deplină în trupul său. Atunci s-a rugat cu căldură, zicând: „Doamne, Care ți îi în mâna toată făptura, Tu mi-ai dat putere împotriva duhurilor celor necurate, ca să pot birui cu harul Prea Sfântului Tău Duh“.

Cum a rostit aceste cuvinte, avându-și mâinile înălțate, i-a strălucit în față Duhul lui Dumnezeu și i-a umplut inima de bucurie, zicându-i: „Nifone, Nifone, îți dau putere și stăpânire asupra necurăților diavoli! Tu însă îngrădește-te totdeauna cu adâncă smerenie, pentru că iubesc foarte mult pe cei smeriți și îmi întorc fața de la cei mândri. Ia aminte să nu te juri niciodată, să nu râzi de nimeni și minciună să nu iasă din gura ta. Nu te mânia și nu judeca pe cineva, chiar dacă l-ai vedea păcatuind. Toate aceste păcate le voi pedepsi cu asprime. Ia aminte să nu te aduni cu cei păcătoși. Nu uita că umbli printre cursele diavolului; păzește-te să nu cazi în vreuna! Îndrăznește! Eu sunt cu tine!“

Venindu-și în sine, sfântul a înțeles ajutorul dumnezeiesc și a slăvit din toată inima pe Preabu-nul Dumnezeu.

„Cu adevărat, și-a zis, de acum duhul necurăției nu mai are putere asupra mea. Chiar dacă vreodată va mai îndrăzni să mă mai ispitească, eu voi fi mai tare decât el, cu ajutorul lui Dumnezeu. De aceea i-am zis: «Te înțeleg, vicleanule, și știu ce mă îndemni să fac: să poftesc adică femeie și să